

TALOUSNEUVOSTO

19.8.2013

Kokousmuistio 7/2013

Aika 19.8.2013 klo 8.00–9.30

Paikka Valtioneuvoston juhlahuoneisto

Läsnä Katainen Jyrki, puheenjohtaja
Fjäder Sture
Haglund Carl
Häkämies Jyri
Ihalainen Lauri
Järventaus Jussi
Liikanen Erkki
Lyly Lauri
Marttila Juha
Mäenpää Mikko
Mäki-Lohiluoma Kari-Pekka
Niinistö Ville
Penttilä Risto E.J.
Räsänen Päivi
Viitanen Pia
Heinonen Olli-Pekka (at)
Hetemäki Martti (at)
Pekkarinen Jukka (at)
Turunen Joonas (at)
Åkerholm Johnny (at)
Sinko Pekka (s)

1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen klo 8.00 ja totesi asialistalla olevan tulos- ja kustannuskehityksen selvitystoimikunnan raportin, josta alustaa ylijhtaja Jukka Pekkarinen sekä valtion vuoden 2014 talousarvion, josta alustaa valtiosihteerin kansliapäällikkönä Martti Hetemäki, molemmat valtiovarainministeriöstä.

Päivän aiheisiin liittyen pääministeri totesi viime päivien tuoneen joitain positiivisia uutisia kansainvälisten talousnäkökymien ja erityisesti euroalueen osalta. Kuva Suomen talustilanteesta on sen sijaan monelta osin synkistynyt ja on käynyt entistä selvemmäksi, ettei Suomen taloudessa ole suhdanne- vaan rakenneongelma. Kysymys on siitä, miten Suomen saadaan luotua jotain uutta.

2 Tulo- ja kustannuskehitys

Jukka Pekkarinen esitteli tulo- ja kustannuskehityksen selvitystoimikunnan (tukuseto) kesäkuun lopulla julkaiseman "Talousnäkökymät ja palkanmuodostus" -raportin keskeisiä havaintoja (liite 1). Työmarkkinaosapuolia edustava toimikunta on viime vuosina pyrki-

nyt kehittämään raportointiaan siten, että se tarjoaisi entistä monipuolisemman ja informatiivisemman kuvan sekä ansioiden että kilpailukyyn kehityksestä.

Palkansaajien yhteenlasketun käytettävissä olevan reaalianansion kehitystä kuvaava ostovoima supistuu kuluvana vuonna 1,1 prosenttia. Vaimean reaaliansiokkehityksen ohella syynä on työllisyyden heikkeneminen, tuloveroasteikon ostovoimakorjauksesta luopuminen, arvonlisäverokantojen korottaminen sekä Yleisradioveron käyttöönotto. Yleisradioveron vaikutus ostovoimaan huomattava, mutta vain näennäinen, koska pakolliset lupamaksut samalla poistuvat. Yleisradioveron vaikutuksesta ”puhdistettuna” palkansaajien ostovoima supistuu kuluvana vuonna 0,7 prosenttia.

Tehdasteollisuuden kilpailukyky ei ole toipunut finanssikriisiä edeltäneelle tasolle. Niemellisillä suhteellisilla yksikkötyökustannuksilla mitattuna tehdasteollisuuden kilpailukyky on heikentynyt yli 15 prosenttia vuoden 2007 jälkeen. Yritysten kannattavuutta ja palkanmaksuvaraa on lisäksi pienentänyt vaihtosuhteen heikkeneminen eli tuonnin kallistuminen suhteessa vientiin sekä kotimaisten väliuotepanosten hintojen nousu.

Ansiokkehityksen taustalla ovat osaksi rakenteelliset tekijät eli muutokset toimiala- ja ammattirakenteessa. Yleensä em. tekijät pyrkivät nostamaan ansioita. Vuosi 2011 näyttäisi kuitenkin tässä suhteessa poikkeavalta, mikä saattaa selittyä saneeraustoimien kohdistumisella keskimääräistä korkeammin palkatuille toimialoille ja tehtäviin. Palkan korostusten luokittelu sopimustyyppien mukaan osoittaa paikallisen sopimisen jossain määrin yleistyneen. Käytännössä paikallisesti sovittaessakin on kuitenkin usein päädytty ns. perälautana olevaan yleiskorotukseen.

3 Vuoden 2014 talousarvion linjaukset

Martti Hetemäki kävi esityksessään läpi valtiovarainministeriön vuoden 2014 talousarvioesityksen pääkohtia, linjauksia ja niiden taustoja (liite 2). Budjettiesitys pohjautuu suoraan kevään 2013 kehyspäätökseen. Määrärahoiksi esitetään 53,9 miljardia euroa eli vajaat miljardi euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Ehdotus on kuitenkin 6,6 miljardia euroa alijäämäinen. Alijäämä supistuu jonkin verran, mutta valtiovelka nousee vuonna 2014 noin 98 miljardiin euroon.

Budjettiehdotus on osa talouspoliittista kokonaisuutta, johon tarvitaan lisäksi rakenteellisia uudistuksia, pitkäaikainen maltillinen palkkaratkaisu sekä lyhyemmällä ajalla vaikuttava työllisyyslisäbudjetti. Ilman kestävyysvajetta paikkaavia rakenteellisia uudistuksia suuren budjettivajeen ongelmallisuus korostuu entisestään. 1990-luvun kokemukset osoittavat puolestaan selvästi, että palkkaratkaisuilla on huomattava välillinen vaikutus myös valtiontalouteen.

Julkisen sektorin menokehitys on ollut paljon nopeampaa kuin vielä viisi vuotta sitten arvioitiin. Samalla BKT:n hidaskasvu on synnyttänyt suuren aukon verotuloihin. Viime vuosina kasvu on nojannut pitkälti kotitalouksien velkaantumiseen, minkä ei voida olettaa jatkuvan. Riskinä on, että vaihtotaseen alijäämä alkaa jarruttaa talouskasvua Suomessa kriisimaiden tapaan.

4 Keskustelu

Alustuksien pohjalta käydyssä keskustelussa tulo- ja kustannuskehityksen selvitystoimikunnan työ todettiin arvokkaaksi ja hyödylliseksi. Vastaavaan eri osapuolten yhteiseen informaatiopohjaan tähtäävään yhteistyöhön ei pystytä kaikissa maissa. Raportin mahdollisina kehityssuuntina nostettiin esiin euromaiden keskinäisen vertailun vahvistaminen sekä palkanmaksuvaran selkeämpi määrittely. Myös PK-sektorin ja erilaisten työllistymistä vaikeuttavien säädösten käsittely nähtiin hyödylliseksi.

Talousarvion osalta korostettiin sitä tukevien rakenteellisten uudistusten tärkeyttä. Työuria pidentävät sekä julkisen talouden tuottavuutta lisäävät uudistukset ovat julkisen talouden tasapainon kannalta ensisijaisia. Osa tarvittavista uudistuksista edellyttää kolmikielisiä sopimuksia, mikä ei välttämättä tule olemaan helppoa. Tarvitaan keskinäistä luottamusta ja yhteensovittamista, jotta tarvittavat päätökset saadaan aikaan eri tahoilla.

Suomen todettiin itse ajaneen EU:ssa tiukempaa kansallisen finanssipolitiikan valvontaa ja aikaista puuttumista mahdollisiin ongelmiin. Nykyisen järjestelmän puitteissa komissio voi suositella hallitukselle kansallisen budjetin korjaamista, mikäli julkinen talous ei pysy rakenneohjelman mukaisissa tavoitteissa. Nykymenolla tällainen menettely voi olla Suomellakin edessä, ellei rakenteellisista uudistuksista pystytä uskottavasti sopimaan.

5 Kokouksen päättäminen

Talousneuvoston syyskuun kokous pidetään keskiviikkona 18.9.2013 klo 8.00 valtioneuvoston juhlahuoneistossa. Aiheena on hallituksen tulevaisuusselonteko. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.20.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri